

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernands Boktr.-Aktieb.

N:r 17 (227)

Fredagen den 22 april 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. • 6: 50 Idun ensam..... • 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten å post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	---	---	--

Marie Pauline Åhman.

För nittioalets eleganta Stockholmsvärld, som i en ny stad flanerar fram med nya ögon och moderna kraf efter breda luftiga boulevarder och genom blomsterprunkande, ansade parker, ha länge de så kallade »Landbyska verken», som likt en vanprydande smutsfläck dröjt sig kvar i hufvudstadens vackra fyssionomi, varit en nagel i ögat. Om man åtminstone kunde ge den rangen af en skönhetsfläck; men fattigkvarterets mögel har icke visat sig äga mouchens förmåga att genom kontrasten höja omgifningens behag; och när en kvalmig sommarvind pustar in dess osunda luft midt bland blomsterångorna och barnens lekar kring Linnéstatyn, kan man icke förtycka, att hvarje rätt-sinnig stockholmare med ovilja rynkar på näsan.

För de få gamla, som hafva barndomsringar från århundradets början, breder sig dock öfver dessa nu så ringaktade kvarter ett helt annat poesiens skimmer. Då representerade ännu de »Landbyska verken» en utkant af staden, där livvet tog prägel af en

egendomlig sorts idyll, dären patriarkalisk gränsbefolkning lefde det karaktäristiska öfvergångslif, som kännetecknar en storstads ytterposter, hvilka kunna luta sitt hufvud mot en daggig tuffa i skuggan af grantältet, medan de sträcka ut fötterna på stenläggningen innanför tullbommen.

När majsolen här stack på och den sista tappen af den hvita drifvan smälte och sorlande sögs upp af jorden, då blef det ett stim af barn och lekar under de stora lindarne, som vaggade sina unga blad öfver de små gårdarnes röda plank, i brynet af granskogen och efter dikeskanterna till tobaksplantagen, där plantornas ljusa vårgrönska randade den svarta mulden. Midt upp i den glada skaran utmärkte sig en klarögd sjuårs flicka genom sin oförvägenhet och pojkkaktiga yrhet, den gifna anförarinnan för alla lekar och upptåg. Det var den lilla Pauline Landby, välkände bryggar Christian Landbys dotter.

* * *

Ja, en riktig liten yrhätta var hon! Far och

En äkta vänskap alltid röjer sig
Just i att säga nej i rättan tid.

En otjänst ofta kärlek gör, när den
Vårt bifall har till mål, vårt bästa ej.

J. W. V. GOETHE.

mor gingo råd. Resultatet blef, att lilla Pauline skulle sändas ut till landet — det *riktiga* landet, där det glada barnasinnets ordentligt skulle kunna få rusta ut i skog och mark. En familj af föräldrarnes vänner var bosatt i stockholmstrakten, och där fick nu den unga flickan sitt nya hem.

I detta hus vistades som lärarinna för barnen en mademoiselle Braun, som ägde den mindre vanliga talangen att vara en rätt skicklig harpvirtuos. Om lilla Pauline hade några musikaliska anlag eller ej, det hade aldrig någon tänkt på att fråga efter i en tid, då ännu icke musikkiletantismens onda ande besatt all världen. Men till mademoiselle Brauns harpspel lyssnade hon med ett så ifrigt intresse och sådan förtjusning, att lärarinnan fann sig föranlåten att — till en början halft på lek — böja den lillas spåda fingrar till de första enkla knäppningarna på harpans strängar. Hon visade den otvetydigaste läraktighet, och detta äggade att drifva undervisningen på fullt allvar. Och när Paulines moder, som ej hade aning om dessa lektioner, i slutet af sommaren kom på besök, öfverraskade henne dottern med en riktig liten konsert på guvernantens instrument, hvilket hon — för att nå — måste traktera, uppklifven på en hög träpall.

Föräldrarna fingo härigenom ögonen öppna för dotterns begåfning, och i goda villkor som de voro, sparade de hädanefter intet för densammans utveckling. Under uppväxtåren erhöi Pauline sålunda sin utbildning i harpspel för den namnkunnige A. E. Pratté, medan den vackra sångröst, som hon ock bevisade sig äga, ingalunda försumrades, utan äfven genom framstående undervisning — bland annat af J. A. Berg — bildades till konstnärlig fulländning.

* * *

Vid helt unga år ingick Pauline Landby äktenskap med destillatorn Wilhelm Åhman. I hufvudstadens musikaliska kretsar gjorde sig hennes framstående talanger snart uppskattade och aulitade, och utom att den unga frun i den tidens många olika musiksällskap intog en framstående plats, utöfvade hon ock en omfattande verksamhet som lärarinna i såväl sång som harpspel. Hon uppträdde emellertid ännu icke offentligt, ehuru väl många gånger hennes harpspel anlätades för ackompagnement vid konserter och föreställningar å k. Operan. Vid dessa tillfällen höll hon sig dock alltid helt blygsamt undan och utförde sitt parti — bakom kulisserna!

Så kom år 1849 den genialiske veronesaren Jacobo Foroni till styret för k. hofkapellet, där han upptog Berwalds fälda taktpinne. Denne energiske dirigent med sin beresthet, sin stora erfarenhet och sin mera europeiska syn på konsten fann mycket att reformera inom kapellet, i hvilket han på en förunderligt kort tid inbläste sin eldiga, konstnärliga ande. Särskildt fann han sig mycket missnöjd med, att kapellet alldeles saknade harpa, hvilket instrument i utlandet sedan många år allmänt upptagits i orkestrarne.

Vid en konsert, som Mathilda Berwald (sedermera friherrinna Åkerhielm) det följande året gaf å operan, hade Pauline Åhman vid-

talats att medverka med sitt harpackompagnement, som vanligt — bakom kulisserna. Knappt hade detta nummer afslutats, förrän Foroni i högsta extas kommer intrusande bakom scenen.

»Här finns ju en harpa; här finns ju en harpartist! Utmärkt! Utmärkt! Måste genast engageras! Genast!»

Och som en blixtnedslår han ner öfver den förbluffade lilla frun, själf en smula konstnerad öfver att finna artisten vara en *kvinn*a.

Men detta kommer honom ej att tveka — det var ej så hans sätt, när han en gång fått något i sitt hufvud. Hur han nu bearbetade, öfvertalade, tubbade — slutet blef, som han ville hafva det, och vid en Marthaföreställning en vacker novemberkväll samma år förvånades operans eleganta parterrepublik af att nere i orkestern, inom de välbekanta hornmyningarnas guldglänsande sköldborg, midt bland fagottpipor och violoncellhalsar se resa sig ett nytt instrument och bland de manliga artisterna finna en kvinna: Pauline Åhman och hennes harpa!

Älskvärda läsarinno, ännu i dag äro de damer lätt räknade, som vågat på att ägna sin musikaliska talang åt ett offentligt teaterkapell, och du må betänka, hvad det ville säga *den* tiden, för mer än fyrtio år tillbaka! Stockholmspubliken, för hvilken den intagande artisten förut, om ock på mera enskilda vägar, var välkänd, vande sig dock snart att se henne på sin plats i kapellet; och då hennes harpas sällsynt klara och väljudande toner trängde genom de öfriga instrumentens stämmor eller ensamt ledsagade något vokalt parti, spelade hon sig allt mera och närmare in i sina åhörarens ynnest och hjärtan genom den själfulla innerlighet, som alltid kännetecknade hennes spel.

Den plats som ledamot af hofkapellet, Pauline Åhman intog om hösten 1851, bibehöll hon med aldrig svikande plikttröhet och under en aldrig afstannad konstnärlig utveckling i trettio långa år. Hon grånade på sin post, men åren förmådde lika litet samla något af sitt damm öfver hennes lifliga, vakna och intelligentaste sinne som med en enda bråkdel af en ton nedstämma strängarne på hennes instrument. Tvärtom. Harpans roll inom orkestermusik, som var jämförelsevis obetydlig vid tiden för Pauline Åhmans första engagerande vid k. operan, har med åren alltjämt växt och i den wagnerska operan slutligen kommit till en förut oanad betydelse, något som alltjämt tvang utöfvarinnan framåt och på den framskridna ålderns dagar förelade henne de svåraste uppgifterna.

År 1871 anställdes fru Åhman som lärarinna vid den då nybildade harpklassen vid Musikkonservatoriet, en plats som hon ända till förleden jul med oförminskadt nit bestridde. Och ännu i denna dag ägnar hon sina sena krafter och sitt brinnande intresse åt undervisningen af ett par privata elever.

* * *

Den 20 dennes, senaste onsdag, fyllde den gamla konstnärinnan sitt åttionde år. Närmast af denna anledning har Idun i veckans nummer velat bringa sina läsarinno hennes bild, och å deras vägnar gjorde den, som

skrifver dessa rader, för några dagar sedan ett besök i det konstnärligt ombonade lilla hem å Östermalm, där fru Åhman under en dotters kärleksfulla vård framlefver sin sena ålder, ännu med obrutna krafter till kropp och själ.

Med en flickas liflighet leder ännu den åttiåriga konversationens trådar, och med ett förundransvärdt minne för tilldragelser och tider, som ligga vida mer än en vanlig människooålder tillbaka, förenar hon ett vaket intresse för dagens alla frågor och företeelser. Gärna sitter man som stum åhörare, när hon rullar upp taflo från dessa längst förgångna dagar ur sitt minnes album; men kommer talet in på saker, som ligga oss närmare, ryckes man snart med af den esprit och träffsäkerhet, hvarmed denna gamla kvinna förstår att bedöma en ung tid. Fort glida stunderna hän i ett sådant sällskap.

»I Östermalms församling är jag född, i åttio år har jag nu bott där, och här vill jag också dö,» sade hon. »I kyrkan här tätt invid ligga mina föräldrar begrafna; jag tycker om att vara nära mina kära.»

Ett så långt lif i en församling — det kan kallas stabilitet! Eller kanske än hellre *tröhet*; ty det var något af *den* glansen i hennes blick, när hon talade om sina församlingsminnen.

Med rörande stolthet visade hon det vackra album, hon vid sin afgang år 1881 erhöi som en minnesgåfva af kamraterna inom hofkapellet och k. teaterns artister. »Den snälle Norman öfverlämnade det själf, och han höll ett så hjärtligt tal! Och så var det blommor... så mycket blommor!»

Det var idel bekanta ansikten och namn, som rymdes inom dessa permar. Hjärtliga inskriptioner — karaktäristiska för hvars och ens skaplyne — vittnade otvetydigt om de varma sympatier, som ombuldade den gamla bland äldre och yngre kamrater, manliga och kvinnliga.

»*Allas gamla tant* — det var, hvad jag var,» sade hon och log genom tårarne.

I slutet af albumet fanns en särskild afdelning för hennes elever. Med tillgifna ord talade hon om dem alla, men med förkärlek dröjde hon vid bilden af en ung man; det var den skicklige harpisten C. O. Lundin, som sedan han under ett par år fyllt sin gamla lärarinnas plats i vårt hofkapell, nu brutit sig en vacker och det svenska namnet hedrande bana i Paris, där han för närvarande har ett utmärkt engagement vid Opera comique.

På en hedersplats i salongen stod den gamla artistens trognaste vän — harpan. Och ännu ljuda hvarje dag dess strängar under hennes händer.

Den föryngrande makt, som säges bo i musiken, har också sannerligen tryckt sin stämpel på denna dess trogna utöfvarinna, som vid sitt åttioårs-jubileum med så barnaklara ögon kan se på lifvet, med så varmt hjärta älska det och med så friska toner förljufva det.

Lycklig den, för hvilken det så kvällas!

Johan Nordling.

Hemmets makt.

Ett hem! Hvar finnes väl ett ord,
Som är så dyrt och kärt?
Hvad finns uppå den vida jord
Mer eftersträfvansvärdt
Än hemmets solbelysta vrå,
Dit världens väder icke nå.

Men är dig rätt dess sällhet kär,
Har du väl tänkt uppå,
Hur mycket ansvar hemmet bär,
Hur långt dess makt kan nå,
Hur samtid och hur eftervärd
Sin daning få invid dess härd?

Ly hemmet är en liten värld,
Det är den storas frö.
Om altarflamman vid dess härd
Får slockna ut och dö,
Då blir det äfven mörkt och kallt
I vida världen öfverallt.

Som vattnet för en kastad sten
I stora ringar går,
Så hemmets anda, ond som ren,
Till vida kretsar når.
Från hemmet flödar ondt och godt,
Och framtid skördar, hvad det sätt.

Från hemmet gå de unga ut
Och ge åt tiden drag,
Som danades hos dem förut
I svunnen barndomsdag.
Vår framtids släkte bildas där,
Och denna blir, som hemmet är.

Så låt oss hålla trogen vakt
Omkring dess tempelrund
Och jaga hvarje oren makt
Ifrån den helga grund
Och värna om med heligt nit
För flärd och villa, kif och split!

Och låt oss tända, klar och ljus,
Den klara lågans sken,
Att den må brinna i vårt hus,
Må stråla silfverren
Och lysa än i nattens vakt
För nutid och för eftersläkt!

S. Caroli.

»Små krukor ha också öron».

Se vårt barn? Hör vårt barn? Det är frågor, som, kanske ej alltid uttalade, dock med bäfvande oro väckas i moderns sinne de första dagarne hon sluter barnet i sin famn. Hvilken fröjd, då det genom att sluta ögat vid starkare ljussken eller genom att spritta till vid ett häftigt buller visar, att det både hör och ser! Och dock huru försynda vi oss ej längre fram mot dessa barnets båda sinnen!

Lille pysen har varit olydig och ställts i skamvrån. Den lilla munnen skjuter fram som ett litet tryne, lilla näsan rynkas, och de nedslagna ögonlocken dölja den djupt förolämpade blicken. Mamma kan ej underlåta att med en liten puff göra pappa uppmärksam på den lille syndarens komiska utseende. Men i detsamma har den lille mannen tittat upp och får strax af mammas min ett intryck af, att det ej ändå är så allt för illa att straffas för odlydnad.

»Huj kan du tillåta dej att tätta en så häj illa skujad knif på bojdet?» säger lillan med mammas ton och sätt. Det låter för komiskt i den lilla husmoderns mun. En snabb leende blick från far till mor får henne att tro, det hon sagt någonting riktigt kvickt, och oaktadt alla mammas allvarliga framställningar om det opassande för en liten flicka i att tillrättavisa tjänarinnan, skall lillan ändå finna, att det ändå ej var så dumt, och snart upprepa detsamma.

De snabbt utbytta blickarne, det förstulna leendet vid några af barnets omedvetet komiska yttranden eller kvickheter skapa dessa tråkiga, lillgamlas och näsvisa ungdomar, hvilka äro en plåga för hela umgänget.

»Sådana ögon,» hviskar väninnan åt den förtjusta modern, just då lillan efter verkställd nigning rustar till återtag. De små uppmärksamma barnaöronen uppfånga hviskningen, och fåfångans första frö är lagdt.

»Åh, där kommer den odrägliga fröken G.; säg till, att jag är utgången!» Lillan spärar häpen upp ögon och öron: hennes mamma narras! Och hon som alltid trott det vara en stor synd; men efter mamma gör det, kan det ej vara så farligt.

»Känner mamma hvem det här är: Hä! hum! jag måste be att få säga.» Det ligger en oesterhärlig komik i tioåringens lyckade imitation af den gamle, litet besynnerlige »farbrodern». En ryckning kring mun, och alla mammas förmaningar om vörndnad för äldre personer äro förspillda.

»Det är fullkomligt ursäktligt, om gossarne ej kunna sina lexor för magister Z., ty de äro så oförnuftigt långa. Det är helt säkert ren fåfånga, för att skryta med, huru långt han hunnit med dem. Att det sker på bekostnad af barnens helse, bryr han sig ej om.»

Att detta klander sker på bekostnad af hennes i rummet bredvid sittande gosses aktning för sin lärare, bryr sig den tanklösa modern ej om.

»Nog är det bra, men inte är det roligt,» skämtar pappa i ett sällskap, där det blir fråga om nykterhetssträfvandet. Alla ädla förmaningar om ett måttfullt lif anslå ej mera tolfåringen, som uppfattat orden, men ej förstår, det under skämt mången åsikt yttras, som man ingalunda på allvar ville understöda.

Att låta barnen vara inne, då man har besök är alltid mycket förkastligt. Antingen äro de besökande kloka nog att ej vilja skada barnasinnets med ett samtal, som vore ohelso-

samt för den utvecklade uppfattningen och det omogna omdömet, och då blir barnets närvaro ett besvärligt tvång för den besökande, eller är det tanklösa pladderskor, hvars oförnuftiga prat kanske för hela lifvet sätta fläckar på barnets karaktär.

Det finnes tusende tillfällen, då man glömer, att barnen både se och höra. Än grälar man på tjänarinnan i barnets närvaro, men fordrar ändå, att barnet skall hafva respekt för henne. Än låter man tjänarinnan utan kontroll berättas för barnet hvilken saga som helst. Än har man tagit humör vid något möte eller på något kaffekalas och utgjuter sin förbittring för sin man, utan att tänka på barnets närvaro. Än sticker man själf en sockerbit i munnen, under det man förmanar barnen att ej vara snåla.

Och barn ej blott se och höra, de reflektera äfven.

Detta är väl värdt att beaktas, och det ligger säkert en djup erfarenhet till grund för det gamla hedervärda ordspråket: »små krukor ha också öron».

Maria Nyström.

Sista ackordet.

Skizz af Hj.

I.

Där ute i salen klingade valsens toner; men endast dämpade, nästan melankoliska, trängde de in i det lilla matt upplysta, röda kabinettet, där de båda hvilade ut efter dansen.

De tycktes försjunkna hvar och en i sina tankar utan afsikt att bryta tystnaden; åtminstone gjorde ingendera något försök därtill. Han höll ögonen nästan oafbrutet fästade på golfvet; då och då riktade han dem dock med en varm glöd på henne, men råkade hon se åt honom just då, tycktes han med förnyadt intresse betrakta märkvärdigheterna på golfvet. Hon åter lät blicken irra kring väggarne, tills de stannade vid en tafla.

»Tycker ni inte, att den där taflan är bra tilltalande?» frågade hon slutligen. — Det var den bekanta »Sista ackordet», där man ser *honom* vid pianot i salongen just, afslutande vålsmusiken, hvarvid paren dansa ut i salen bredvid och *hon* med armen om hans hals låter deras läppar mötas.

»Jo,» kom det långsamt, liksom om han endast med svårighet kunde slita sina tankar från det ämne, hvaröfver han nyss grubblade, »om det blott vore verklighet?»

»Verklighet,» upprepade hon, fortfarande med sina stora, djupa ögon på taflan; »hvarför skulle det icke kunna vara verklighet!»

»Kanske!» — Det egendomliga tonfallet, hvarmed han yttrade detta lilla ord, tvingade henne att se på honom, som långsamt räckte fram handen, under det han osäkert fortfor, »om ni vill?» — Helt omedvetet hade hon fattat hans hand och stod där blyg och förvirrad.

»Vill du,» hviskade han sakta, i det han lade armen om hennes lif, och lika sakta, nästan ohörbart kom det lilla efterlängtrade ja-ordet.

De hörde icke längre sorlet därutifrån, glömmade allt, utom att deras hjärtan nu funnit hvarandra, och först när musiken slutat och de öfriga gästerna hördes nalkas,

vaknade de upp till medvetande om det närvarande. — Blott ännu en kyss —

»Sista ackordet,» hviskade hon.

II.

I dag hade de nått det efterlängtrade målet: nu voro de förenade för alltid. Prästen hade sagt amen, pappa och mamma välsignat dem, och tanter och mostrar hade gråtit. Nu hade de just kommit hem till sitt eget, eget lilla hem. Med henne lutad intill sig förde han henne omkring i rummen och visade henne alla dessa småsaker, som endast älskande kunna utfinna. Huru förtjusande var icke allt i deras lilla dockskåp! Och här skulle de nu bygga och bo och hålla af hvarandra, som inga andra kunde göra. Hvilken lycka väntade dem icke! —

Så hade de hunnit igenom hela våningen och kommit in i hans rum och slutligen därbredvid i hennes eget. Tänk, hvad det skulle bli roligt, när han satt där och arbetade inne hos sig och hon sakta kunde öppna dörren och smyga sig bakom honom och så, ett tu, tre lägga händerna för hans ögon. Inte kunde han gissa, hvem det var?... Ack, hvad lifvet log!

I hennes rum stod pianot, så hade hon bestämdt, för att hon skulle slippa gå ut i salongen och sitta ensam, när hon villa spela. Och så slog hon sig ned vid instrumentet och slog an några ackord; de klingade härligt. Utan att hon visste det, började hon sedan sakta med den där melankoliska valsen, som spelats *den kvällen*.

«Minns du den gången?» frågade han ömt. — Om hon mindes den; den lyckligaste dag, hon dittills haft. I den utesägligt varma blicken läste han svaret.

»Och sista ackordet?» hviskade han.

III.

Blott ett år hade de ägt hvarandra, och nu skulle allt vara slut. Så hade läkaren sagt. — Där låg hon blek, med ögonen slutna, och andades knappt märkbart; och i vaggan nära intill slumrade det där nya lilla lifvet, som skulle taga hennes. Krampaktigt höll han hennes hand slutet i sin, som om han trodde sig därmed äfven kunna kvarhålla den småningom slocknande lifsgnistan.

Var Gud då så hård att redan nu taga henne ifrån honom? Ah, det var mer än hårdt, det var obarmhertigt! Hur stormade och sjöd det icke inom honom. Han ville icke släppa henne, nej, om än tusen dödar kommo och fordrade henne, han *skulle*, han *ville* behålla henne. — Ack, hvad kunde han, vanmäktige, göra däråt! Och stora, tunga tårar, banade sig långsamt ned utför kinden; han, den store, starke mannen snyftade och grät som ett barn.

Hvad, talade hon icke? Jo visst, läpparne rörde sig, och hon såg åter på honom med dessa outgrundliga, gudomligt sköna ögon, hans enda rikedom, som nu skulle förloras.

»Hvarför gråter du?» hviskade hon knappt hörbart, »vi träffas ju igen en gång; — och till dess har du ju henne;» och hon lät ögonen långsamt vandra till den lilla varelser i vaggan. —

Nu andades hon djupt. —

»Sista ackordet,» löd det som en andehviskning.

O, namnlösa smärta; var det möjligt? Död — död —

Finns det en Gud, som så kan pröfva? Hvad var nu lifvet värdt? Hvarför kunde han ej få följa henne? —

Och svaret kom; det kom därifrån vaggan och lät som ett svagt kvidande. Då förstod han, *hvarför* han måste lefva; hon var ju icke död, hon lefde ju ännu i denna lilla, som låg där så hjälplös för honom. Det var ju hennes ögon, som fortfarande sågo på honom.

Och åter en gång kvidde det från den lilla bädden. — det *var icke* »sista ackordet».

Våra studentskor.

Ett litet bidrag till den svenska kvinnoemancipationens historia

af

S. M.

II.

Från riddarhusets sköldbeprydda sal begifva vi oss nu till de ofrälse ständens anspråkslösare plenirum för att något lyssna på diskussionen öfver ekonomiutskottets förslag att lämna kvinnan tillträde till alla de »världsliga» fakulteterna vid våra universitet d. v. s. den filosofiska, den juridiska och den medicinska.

I *präreståndet* afslogs utskottets hemställan helt och hållet, och ej ens Ribbings reservation — hvilken, såsom vi erinra oss, afsåg att insläppa kvinnan åtminstone i den medicinska fakulteten — vann pluralitet. De hufvudsakliga skäl, som här anfördes mot hela reformen, voro, att kvinnan blifvit skapad mannen till en hjälp och ej för att vara en publik person; att utskottet gått längre, än både förnuft och uppenbarelse visste af; att förslaget stred mot den kristliga åsikten, att kvinnan vore familjens hjärta, etc.

Inom *borgareståndet*, där debatten ej saknade sina pointer, striddes tappert för kvinnoemancipationen af *C. F. Ridderstad, August Blanche, Lars Johan Hierta* m. fl.

Den förstnämnde uttalar åtskilliga framtids-tankar, som nu, efter hvad vi veta, gått i fullbordan. Han påpekar t. ex. kvinnans lämplighet inom fattigvården, i apotekareyrket, på bankkontoren m. m.

Blanche kommer med en kanske mer kvick än bevisande kritik på Ribbings reservation, däri han finner det mest öfverraskande vara påståendet om kvinnans olämplighet för de högre platserna inom kansliet och de administrativa verken. »Hon», utropar Blanche, »hvars kön lämnat världen så många litterära mästerverk, hvartill väl i första rummet fordras att kunna skriva modersmålet, hon skulle icke, mutatis mutandis, kunna uppsätta ett ämbetsbref, ett cirkulär, en promemoria med mera dylikt, som utgör en expeditionssekreterares högsta konst!» Han framdrager såsom prof på kvinnliga snillen »den ädla Hypatia, som i Alexandria vid början af 5:te seklet höll sina berömda föreläsningar i filosofi och matematik»; han erinrar inom den rena matematiken om Maria Agresi i Italien och Sofie Germain i Frankrike. »Inom filosofien», heter det slutligen, »behöfver man plocka hop rätt många filosofer från våra bägge universiteter för att väga upp en enda kvinna, Madame Staël». Mot den sistnämnda damens värde såsom filosof opponerar sig emellertid en följande talare, hvilken i sammanhang därmed erinrar om, hvad Napoleon I svarade, då madame Staël en gång, möjligen i

hopp att framkalla en artighet, frågade honom, hvem han ansåg för den största kvinna i världen. »Den som födt staten de flesta söner» blef kejsarens oväntade svar. »Och häruti», tillägger talaren, »skulle jag vilja instämma, nämligen om hon därjämte danat dem till goda medborgare».

Hierta kritiserar de skäl (kvinnans bestämmelse enligt skriften och naturlagarne), som präreståndet i allmänhet åberopat för sitt motstånd mot reformen. Han erinrar, att det enligt statistiken fanns år 1860 i vårt land öfver 300,000 kvinnor mer än män inom den ålder, där giftermål vore tillåtet, och hvilka 300,000 kvinnor sålunda ej kunde på laglig väg uppfylla sin bestämmelse. Häremot invänder helt torrt en talare af motsatta partiet, att det hos oss alltid behöfves flere kvinnor för att fylla behofvet af tjänare inom den enskilda hushållningen både i stad och på landet.

Borgareståndets beslut blef till sist att återremittera ärendet till utskottet, i hvars förslag ståndets pluralitet ville hafva några formella ändringar, äfven om ståndet i allmänhet var gynnsamt stämt mot reformen.

I *bondeståndet*, Svenséns eget stånd, bifölls utskottets förslag utan votering.

Alla dessa olika beslut skulle nu af utskottet sammanjämkas, och resultatet blef, att utskottet generaliserade uttrycken i sitt förslag, men syftet blef detsamma. Och sedan både borgare- och bondestånden bifallit det sålunda ändrade förslaget, blef detta till sist rikets ständers beslut. En skrivelse afläts i öfvensstämme därmed till kongl. maj:t, hvori sänderna — särskildt erinrande om läkarens och skollärares yrken såsom sådana, för hvilka kvinnan vore lika passande som mannen — anmälde, att de ansågo anställning i tjänster och befattningar, hvartill kvinna kunde pröfvas lämplig, och hvarifrån hon ej genom grundlag eller civillag vore utestängd, hädanefter böra henne tillkomma, när hon visade sig därtill äga erforderliga kunskaper och skicklighet, samt fördenskull tillfälle böra beredas kvinna att aflägga de för dylik anställning föreskrifna kunskapsprof; på grund hvaraf ständerna anhöllo, att kongl. maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som för genomförande af en sådan förändring i dittills bestående förhållanden funnos erforderliga.

Detta var den sista ständsriksdagens testamente i kvinnofrågan och är dateradt den 12 juni 1866.

Det dröjde fyra år, innan kongl. maj:t från alla de myndigheter, som måste höras i denna kinkiga fråga, erhållit yttranden och regeringen själf hunnit bestämma sig. Men *den 3 juni 1870* afläts, till stor glädje för alla den ifrågavarande reformens vänner af båda könen och ej minst för Carl Johan Svensén, det kongl. bref, hvarigenom *äfven kvinna erhöill rättighet till läkareyrkets utöfvande*, sedan hon aflagt de såsom villkor för denna rättighets förvärfvande i författningarna föreskrifna prof. Härei gjordes dock den inskränkning, att hon förklarades ej böra anställas i offentliga ämbetsbefattningar såsom läkare* — en för öfrigt temligen naturlig inskränkning. Vidare förordnas i samma kongl. bref om *kvinnlig studerandes rätt att undergå afgångsexamen vid de högre elementarläroverken* (det var först senare, som äfven några flickskolor i Stockholm erhöillo rätt att anställa sådan examen). Slutligen meddelas, att särskild anatomisk undervisning vore kvinnlig me-

* t. ex. såsom provinsialläkare, regementsläkare m. m.

dicine studerande beredd vid Karolinska institutet i hufvudstaden, och att andra mindre förändringar i undervisningens anordnande, som funnos behöfliga för dessa studerande, kunde af vederbörande få vidtagas.

Sälunda hade en viktig del af hvad Svensén 1865 åsyftade blifvit lag. Kvinna fick aflägga hvad vi i hvardagsspråket kalla studentexamen eller den, som utgör inträdesexamen till våra universitet. Härmed var nyckeln till det akademiska lärdomstemplemet henne lemnad, alla dess delar stod henne öppna. Och till dess medicinska afdelning inbjöds hon särskildt genom enkom för henne där vidtagna anordningar samt genom den henne uttryckligen medgifna rättigheten till läkareyrkets utöfning. Till studierna för filosofie-doktors graden eller för de juridiska examina lockades hon väl ej af någon motsvarande rättighet; men hon fick nu tillfälle öppnadt att genom afläggande af dessa lärdomsprof, särskildt de förstnämnda, meritera sig för enskilda befattningar, som förut aldrig anförtrötts åt kvinnor.

Och nu komma vi efter denna redogörelse för den Svensénska motionens öden tillbaka till den fråga, hvarifrån vi utgingo: Hvilka hafva *resultaten* blifvit af denna med långvarig och häftig strid framkallade reform? Har den svenska kvinnan visat sig värdig den höga tanke, åtskilliga hennes entusiastiska försvarare uttalade om hennes förmåga att tillgodogöra sig de bildningstillfällen, som genom 1870 års kungabref slutligen öppnades för henne? Eller hafva professor Ribbing och generaldirektör Huss fått rätt i sitt påstående om hennes oförmåga till strängt vetenskapliga studier? Och har hon vidare genom studentexamen och akademiska studier, såsom andra förutspådde, förtyckts från sin naturliga riktning och bestämelse? Har hon utträngt mannen från det ofentliga lifvet och på honom i stället öfverflyttat de husliga bestyren? Hafva, kort sagdt, förhållandena blifvit upp- och nedvända i vårt samhälle?

Svaret på alla dessa frågor skola vi i nästa afdelning af vår uppsats söka lämna.

En krona.

Skiss för Idun af »Kalle Lycklig».

»Snälla Karl, får jag prenumerera på Idun, det skulle vara så roligt,» bad min Anna en dag.

Om hon fick? Min lilla godhjärtade, sparsamma hustru bad så sällan om någonting för egen del, att denna bön riktigt glädde mig. Jag öppnade min börs, i det ena rummet låg där en blank, ny krona.

»Se, Anna lilla,» sade jag och pekade på kronan. »minns du den där dagen vid juletiden?»

Det mindes hon visst, det syntes nog.

»Tänk, om jag skulle skriva om det i Idun; jag kunde ju kalla min lilla historia »En krona» eller något sådant.»

»Asch,» sade hon, »berätta nu inte *det* för hela världen!»

Men jag tyckte, att »bela världen» gärna kunde få veta, att jag har den snällaste af alla små hustrur, och jag går nu och undrar öfver, om hon en vacker dag skall få se sig afritad i den tidning, hon kallar »sin».

En krona — ja, detta lilla ord kan leda våra tankar i många riktningar, kan komma oss att tänka djupt och allvarligt, lätt och lustigt. Jag djärfves icke söka skildra de upphöjda, rena hjärtetankar, som äro förknippade med ordet: »törnekrona»; icke heller vill jag tala om den ofta nog tunga krona, som smyckar furstars och konungars hjässa.

Nej, det blir helt enkelt om den där lilla silfverkronan, som vandrar från hand till hand, från

rik till fattig, från fattig till rik, som skänker värme och ljus, lycka och glädje åt somliga, sorg, olycka och fördärf åt andra, allt efter rikningen och styrkan hos den, som blir ägare till det blanka silfvermyntet. Dessa kronor äro så olika fördelade i denna värld, och människorna betrakta dem med så olika ögon. Om den rika flickan får en krona af sin far, tager hon den helt värdeslöst och bifogar kanske knappt ett litet tack. Hon tycker, att den är så liten, hon kan hvarken få ett par handskar eller en barb eller någonting »stiltigt» för den och besluter därför att genast låta den löpa ut i världen igen. Men den fattiga syflickan, som petar och broderar namn, dussin efter dussin, hon tager den krona, hon då och då får som lön för sitt arbete, med darrande hand och önskar, att hon inte behöfde släppa den ut till vandring på länge, länge. Hon känner sig för en stund rik och lycklig och föresätter sig att vara mycket, mycket sparsam.

I dessa svåra tider, då man riktigt slåss om maten, då man ällas och täflar på alla områden att samla krona efter krona, då nöd och lyx skrika om hvarandra, är sparsamhet visserligen ett beaktansvärdt ord. Men sparsamhet är ingen lätt sak, den måste man lära genom att tidigt vänja sig vid små behof. Det är så mycket här i världen, som vi anse alldeles nödvändigt, men som alls icke så är, och som många tusen måste undvara. Sparsamhet är en dygd, som alstrar oberoende.

* * *

Jag var nyligen kommen till den lilla staden X. såsom lärare därstädes. Som jag bodde helt nära handelstorget, brukade jag ofta taga min promenad däröfver. Det roade mig så mycket att studera det rörliga lifvet, de små näpna fruarnas ifver och liflighet, då det var fråga om någon riktigt »bra bit». Nu sparade de icke på de blanka kronorna; de prutade visserligen, somliga med förvånande energi; men att spara det är sannerligen ej att pruta, det är att undvara, försaka det man icke har råd att betala.

Vid togets ena hörn satt en stackars gumma vid ett litet rankigt bord, fylldt med pepparkakor. Hon såg arm och eländig ut, den gamla, men jag hade kanske aldrig sett henne — det är så mycket man icke ser, som man borde se — om det ej kommit en ung flicka fram till henne. Flickan hade ett så innerligt trefligt utseende, ett par vänliga, blåa ögon, som blickade gladt och frimodigt omkring sig. Hon klappade den gamla på axeln, och det lät helt hjärtegodt, när hon sade:

»Ack, jag bakar ju själf så bra pepparkakor, men kära gumma, ni är fattig, ni fryser här; nu är det jul, och denna kanske kan skaffa er litet värme och ljus,» och så räckte hon fram en blank krona och försvann i vimlet.

Gumman, som icke hunnit med något tacksamhetsord, satt och såg med tårad blick efter henne. Jag vet icke, hur det var, men denna lilla torgscen gjorde ett så mäktigt intryck på mig. Jag tror, att människohjärtat ibland är vekare, mera mottagligt och lätrördt, och då komma dessa små, som det tyckes, obetydliga händelser och göra ett djupt tryck däri, ett intryck, som ofta nog under ens hela lifstid icke utplånas.

Det var förunderligt, hvad jag kände mig vek. Det var icke gåfvan, som kom mina tankar att stanna, det var sättet att gifva. Gifvarinnan kastade icke, som man så ofta får se, med ett hårdt och ovänligt uttryck penningen på yttersta hörnet af bordet, liksom rädd att vidröra den gamla. Den vänliga blicken och det vackra ögonkastet, som åtföljde gåfvan, voro liksom ägnade att mildra bitterheten för den fattiga. Där voro tvänne människor med samma höga rätt, då det gällde kärlek, vänlighet och godt bemötande, men där de jordiska ägodelarna fallit så olika. Där var ett hjärta tacksamt att få taga — och ett hjärta tacksamt att kunna gifva.

I unga, som gån ut på lifvets stora marknadstorg med börsen fylld af blanka kronor, gån med föresats att spara, och byten icke ut dem mot något onyttigt skräp, som skänker glädje hvarken åt eder eller någon annan. Gån med öppna ögon och kärleksfullt hjärta, och låten icke blicken halka förbi det, som är smått och armt och eländigt. Läggen edra kronor, där I sen, att de behövas, och minnens, att alla gåfvors gifvare blickar ned äfven till det mörkaste hörnet af det brokiga marknadstorg. Gifven villigt och gärna, gifven med vänliga ord, och tron ej, att sättet betyder ingenting, äfven om det förefaller eder som en småsak. I anen ej, hvilka stora, viktiga följder hvar liten småsak kan föra med sig.

* * *

Från denna lilla torgscen, hur obetydlig den än förefaller, räknar jag mina lyckligaste dagar. Alla dessa små »tillfälligheter» här i världen, som vi kalla »händelser», äro de medel, hvarigenom en kärleksfull Gud, som styr och leder hela världen, vill föra oss fram till lycka, ofta nog för både tid och evighet. Då jag såg den vänliga flickan, hjältinnan i torgscenen, uppstod genast hos mig en åtrå att få äga denna »krona bland flickor». Hon blef min, och hon är min; och om jag hade alla de kronor, som finnas i världen, skulle de dock ej räcka att gälda min stora skuld till henne för de välsignelsebringande skatter, hon i och med sitt rika, goda hjärta fört som hemgift till mitt bo.

Det är för hennes skull jag alltid har en krona liggande i min börs. När vi så på våra små promenader möta någon fattig, hjälplös stackare, brukar jag sticka penningen i hennes lilla hand. Det är bara af själfviskhet att få se hennes blickar stråla af glädje öfver att gifva, ty det värmer mig alljämt, såsom det gjorde den första gången i den kalla vinterdagen.

Sparen för att gifva!

»Ingen hustru kan blifva för sin man, hvad han trodde sig se i henne, när hon ännu var hans älskarinna. Männen äro bestämda att städse bli bedragne, och icke så mycket af kvinnans konster som af sin egen inbillning. De älska gudinnor, men äkta blott dödliga. En hustru skulle följaktligen noga se efter, hvare egentligen det behag bestod, som gjorde henne så tilldragande och omtyckt som flicka, och sträfva efter att bibehålla detta, när hon är hustru. Synnerligt märklig är utan tvifvel den stora uppmärksamhet på sig själf och sitt uppförande, som alltid är egendomlig för en ogift kvinna. Denna egendomlighet och tillbakadragenhet bör hon behålla i sin person och i sitt väsende och städse i sin mans ögon söka att bevara en frisk och jungfrulig ömhet.»

Washington Irving.

Ordningssinne — ej ordningsmani!

Hvem är väl ej besjälad af den innerligaste önskan att äga ett trefligt, inbjudande hem? Till och med den mest inbitne ungarl har stunder i sitt lif, då saknaden af ett sådant är rätt kännbar, och då han gärna skulle vilja byta ut sin gyllene frihet mot hemmets mjuka »boja». Huru mycket mera måste det då ej ligga en duktig husmoder om hjärtat att skapa en dylik fridens och lyckans hemvist och, hvad som är ännu svårare, att kunna vidmakthålla den. Det finns mången kvinna, som man ej kan fränkänna en viss duglighet, men som likväl icke förstär att göra det riktigt hemtrefligt och godt för sin herre och man och sig själf vid den husliga härden.

Ni skall icke kunna finna, att en skjortknapp felas, ni skall finna kläderna punktligt borstade, hatt och käpp på sin rätta plats, middagen färdig i rätt tid, med ett ord allt i bästa ordning. Och ändå — hur oförklarligt det än må låta — känner sig mannen icke riktigt väl i hemmet. Hustrun beklagar sig, öfver att haa tillbringat kvällen utom hus i stället för att stanna hemma, sedan han slutat sitt arbete för dagen. Hon, som likväl arbetar från bittida till sent, som ej låter en enda stund af dagen förgå i sysslolöshet och som är genomträngd af den bergfasta öfvertygelsen, att hon är ett mönster för en matmor, belönas enligt sin mening med den svartaste otack!

Har hor. då rätt däri? Hur kommer det sig, att äfven om husmodern putsar, skurar och sopar aldrig så mycket, mannen likväl hellre tillbringa sin lediga tid utomhus? Må vi göra oss den mödan att kasta en liten inblick i detta hems maskineri.

Det är lördag, och husets herre återvänder hem efter veckosläpet. Redan i trappan ropar hans bättre hälft emot honom: »Du har väl torkat dig riktigt väl om fötterna därnere? Det är alldeles nyskuradt, och jag vill inte, att det skall se ut, som om vi inte begagnat borste och vatten på tre veckor!»

Kvällsmaten är undanstökad. Mannen skulle gärna vilja röka en cigarr. Hustrun anar hans afsikt och blir misslynt. Hennes tunga löser sig till nya förebråelser: »Käre vän, skulle du inte kunna vänja dig att röka dina cigarrer ute, om du nu absolut måste röka? Gör det för min skull på ditt kontor eller på vägen hem. Du vet ju, att gardinerna bli kol-svarta af cigarröken, utom att askan strös omkring öfverallt på möblerna och golvet.»

Den efterträdde cigarren lägges bort.

Under mannens ungarårs hade träsnideri varit en af hans favoritsysselsättningar. Hur mången vinterkväll hade han inte suttit, sysslande med sina järn i den lilla kammaren hos sin gamla mor. Ännu i denna stund ser han henne så tydligt framför sig med stickstrumpan i hand, språkande och nickande, syna hans arbete och uppmuntra honom genom sitt beröm. Hvad det kändes godt och hemtrefligt i sådana stunder, och hur förtjusande han drömde sig den framtid, då han en gång skulle ha sin egen lilla hustru vid sin sida! Hur angenäma skulle de ej då bli de långa vinterkvällarne!

Dessa minnen väckte nu hos honom lusten att åter börja sin nästan bortglömda slöjd. Han kunde ju än en gång försöka sin konst: han hade redan många gånger förut genom resultaten därpå glad och öfverraskat sin fäst-mö med vänliga gåfvor på namns- och födelse-dagar.

Han står redan i begrepp att med lif och lust börja sitt arbete, då hans äkta hälft betraktar honom med förvånade och förolämpade blickar, en stum fråga hvad all denna upp-packning af knifvar, trä, cirklar, blyertspennor och planscher mände betyda.

»Men käre vän, hvad vill detta säga?»

»Det skall du snart få se, min gumma. Nu skall här skäras igen, ty att jag inte är någon bokmal, vet du så väl som jag, och något skall man väl taga sig till på lediga stunder.»

»Jaså,» kommer det långdraget från hans hustrus läppar. »Jaså, du skall börja skära. Vet du, träskärningen i och för sig är nog mycket bra, men jag tänkte — —»

»Hvad är det du tänkte?»

»Åh, det är mycket, men ni män ha naturligtvis inte den aflägsnaste aning om, hur mycket besvär man har för att hålla ett rum rent och snyggt. Och nu vill du börja skära och skräpa till! Och det här i rummet? Nej, kära vän, det vill du väl ändå inte! Tänk så mycket spån vi få på mattan. Vänta hellre till sommaren. Då kan du arbeta i trädgården eller på terrassen, men inne i våningen — nej, min älskling, det är verkligen för mycket be-gärdt.»

»På allt det där tänkte jag sannerligen inte! Men du har nog rätt. Vet du hvad: jag tar min hatt och käpp och går på schweizeriet; där gör litet cigarraska mer eller mindre ingenting. Och till och med för sågsån äro

golften där inte så ömtåliga som dina. God natt, min vän!»

Och han var borta.

Den unga frun blef helt häpen öfver sin herr mans raska beslut, ja, hon kände sig bit-tert kränkt af hans »hänsynslöshet». Hvad hade hon då gjort? Finns det väl något vik-tigare i ett hem än en mönstergill ordning? Var hon icke bland alla deras bekanta känd som idealet för en husmoder? Hur många gånger har icke detta tutats i hennes öron!

Endast *han*, som i främsta rummet borde erkänna hennes förtjänster, han — nej, det var verkligen för hårdt . . . Och den stackars lilla frun brister i gråt. —

Är hon då verkligen så beklagansvärd. Vi kunna svara både ja och nej. Ja — ty hon har verkligen alldeles för litet förstånd att göra sitt hem angenämt för sin man och sig själf. Nej — ty genom sin småaktiga egoism fördärfvar hon själf alla dessa dyrbara små-stunder, som hon eljes skulle kunna tillbringa i glädighet och frid.

Huru många fruar finnes det ej, som i lik-het med den här ofvan skildrade, aflägsna sina män genom en öfverdrifven, sjuklig ordnings-mani!

I "dansfrågan".

Då Iduns spalter förklarats »öppna», och jag dessutom genast vid min »entrée» vill be-känna, att jag själf dels aldrig varit någon »bal-drottning», dels för några decennier sedan upp-hört att betrakta dans såsom lifvets största fröjd och ej ens äger lyckan att i sällskapslifvet repre-senteras af någon, som kan eftersträfvat den vansk-liga äran att vara »balernas drottning», bör det ju ej kunna anses såsom »ett tal i egen sak», om jag nu säger några ord till försvar för den i Idun så skarpt kritiserade dansen.

Först och främst tror jag ej, att den äger ett så förnedrande ursprung som »en konst», lämpad endast »för trälar och slafvar», äfven om under förtryckets tid de, »som makten hade», före-drogo att se på, hur andra rörde sig i hastig, ryt-misk takt, hellre än att därmed besvärta sig själfva. Jag tror tvärtom, att dansen har en djupare och äfven bättre rot, att den är ett ut-tryck af lifsglädjen, som ger sig tillkänna i be-höfvet att röra sig hastigt, hvilket redan bevisas genom barnets instinktilka, konstlösa hopp och snurrande samt genom de vilda folkslagens danser. Att musiken, såsom en af dess viktigaste beståndsdelar, i första rummet gör den till en estetisk njutning, torde ej kunna förnekas. Detta om orsaken. Sedan komma missbruken, och dem tänker jag ej försvara. Dock tager jag vår ungdom i allmänhet fri för, att någon »stötande», vare sig gifven eller mottagen, »förtrolighet upp-står därigenom, att en man vid dans lägger ar-men om en flickas lif». Man måste medge, att den saken ter sig något olika, om det skulle ske »omedelbart efter en presentation». Och hvad det »att trycka henne till sig» beträffar, antager jag, att sådant lika väl nu som i forna dagar skulle uppfattas såsom en förolämpning. Ty att detta ej behöfver ske under dans, vet hvar och en. Är mannen så långt hunnen på det sedligt sluttande planet, att han ej kan slå sin arm kring en flickas lif, utan att dåliga känslor vakna inom honom, då tror jag han är för »blaserad» för att vara road af dans.

Hvad åter den kvinnliga dräkten beträffar, är jag fullkomligt af I. D.—fs tanke, och helt visst måste den unga flicka, som uppträder så — i mer än ett hänseende »blottställd», först hafva gjort våld på, för att icke säga *dödat*, det bästa, den kvinnliga känslan äger. Och för de modrar, hvilka lifvet ej lärt bättre, än att de kunna offra sina egna barns känslor af blygsamhet och kyskhet på sin färfängas altare, har min penna ej nog skarpa ord.

Och hvilket ansvar gent emot de unge män, hvilka, om de ej äga den sköld ett ovanligt rent sinne skänker — helt visst en sällsynt-het i vår värld — lätt vid en sådan syn genom-

strömmas af en sinlig känsla, som sedan till de-ras egen och andras olycka på annat sätt till-fredsställes!

På de kvinnor, hvilka på detta sätt — låt så vara indirekt — bidra till vårt släktes fördärf, hvilat ett större ansvar, en i hvarje tänkande människas ögon större skuld än på mången, som enligt världens måttstock stämpas såsom »fallen».

Att de »baldamer», som tillbringa natt efter natt i osund luft och under öfveranstängande rörelse, taga skada till kropp och själ, är lika sannt som naturligt. Dock får detta ej skrivas på dansens konto, utan på dess missbruks. Jag tror, att den förra är en naturlig yttring af glädje för de unga, fastän dåliga mänskliga böjelser kunna snedvridda den som allt annat. Hvad det beträffar, att flickor ej hafva nöje af att dansa med hvarandra, tror jag de flesta af oss hafva rätt många un-dantag att uppvisa gent emot den regeln, och vår hufvudstad har helt nyligen i Philokoros allmänt erkända, utmärkta prestationer i den vägen ett bevis på, att också unge män både kunna roa sig själfva och andra genom dans — utan kvinnliga biträden.

Och nu till slut blott ett par ord. Det är ej dansen, som förnedrar människan, det är hon, som förnedrar dansen, och väl vore, om genom I. D.—fs i många afseenden beaktansvärda rader detta icke allenast blefve erkändt — utan *rättadt!*
G—y.

Det är en gammal fabel, att stormen med makt ville riva kappan af vandringsmannen; han svepte den tätare om sig; då kom solen med sina milda strålar, värmen genomträngde honom, och han lösgjorde, aftog och bortlade villigt kappan; här är solen kvinnans makt.

H. C. Andersen.

Ur notisboken.

Vår första kvinnliga jurist. Juris kandi-datexamen aflades d. 12 dennes vid Upsala uni-versitet af fil. kandidaten Elsa Eschelson, stockh. Fröken Eschelson är född 1861, aflade studentex-amen i Stockholm vid privat läroverk 1882 samt filosofie kandidatexamen med mycket höga betyg i Upsala 1885. Hennes juris kandidatexamen anses vara en af de vackraste, som under senare åren aflagts i Upsala.

Idun hade ämnat bringa sina läsarinor porträtt af denna kvinnliga förpost på en ny studiebanan, men har afstått, då fröken Eschelson bestämt ut-talat detta som sin önskan.

*

Ännu en första. Till Idun meddelas: Vid Geologiska föreningens sammanträde härstädes förra veckan invaldes som medlem stud. vid Stock-holms högskola fröken Sofia Rudbeck. Fröken R., som inom kort aflägger fil. kand. examen, är den första kvinnliga medlem, som invalts i denna för-ening.

*

Kvinnlig fältskär. Fröken Clara Smitt, den för Iduns läsarinor helt visst välbekanta förfat-tarinnan, har härstädes aflagt fältskärsmästare-examen.

*

Något godt att vänta ha våra läsarinor. Vid Fredrika Bremer-förbundets vårsankväm, som firades i förra veckan, bidrog i främsta rummet till underhållningen det synnerligen spirituella fö-redrag om *våra hems anordnande, sådant det är och sådant det borde vara*, hvilket vid tillfället hölls af arkitekten Hugo Hörlin, som känt en af våra förnämsta auktoriteter på detta område. Herr Hörlin har nu benäget lofvat att på basis af detta intressanta föredrag — som då hölls i extempo-rerad form — utarbета en uppsats i ämnet för Iduns räkning, så fort hans för tillfället strängt anlidade tid medgifver.

*

Vår begåfvade tonsättarinna, fröken Elfrida Andrée, utöfvar en flitig verksamhet. Vi omtalade nyligen en ny orgelkomposition af hennes hand. Hon har nu fullbordat en symfoni för stor orkester, afdelad i fyra satser, hvilken kommer att utföras å Stora teatern i Göteborg den 25 dennes under anförande af kapellmästaren Herbold. Det nya tonverket, som enligt fackmäns omdöme lär vara synnerligen vackert och anslående på samma gång som originelt och karaktäristiskt målände, har namnet »Spillror» och ansluter sig i grundtanken till Viktor Rydbergs dikt med samma namn.

*

Företagsamhet. En industriell inrättning af så prosaisk art som ett garfveri har väl knappast förr tillkommit genom en bildad ungdoms initiativ. En större sådan affär har emellertid en fröken Vickholm upprättat i närheten af Borgå.

*

Tjänstflickorna i England fordra bättre villkor: åtta timmars arbetsdag och en fridag i veckan. Demonstrerande för detta program drog härom dagen en stor tjänstflicksprocession genom Hartlepoons gator.

*

Bort med släpen! Mot damernas släpande promenadklädningar höjas nu på våren — de nya toaletternas tid — skarpare protester än någonsin ur såväl hygienisk, ästetisk som ekonomisk synpunkt. Kanske skall upplysningen, att i Paris, detta modernas högkvarter, användas släpande promenadklädningar endast af demimonededamer, i någon mån stäffa våra damers lust att uppträda som gatsoperskor.

Teater och musik.

Den 19 april.

K. operan. Annandag påsk inleddes å denna scen den förbehållna serien af Coquelin-föreställningar med Sardous drama »Thermidor», hvilket i Paris så mycket låtit tala om sig och genom den karikatyrbild, det gifver af franska revolutionen, där väckte sådan uppståndelse, att det måste förbjudas. Som dramatisk produkt visade det sig vara af en tämligen ytlig art, verkande med melodramatiska godtköpsseffekter, ehuru naturligtvis den skicklige faiseurens hand också flerstädes förmånligt röjdes. Det kunde godt ha fått stanna vid dess pariserhistoria.

Mot bakgrunden af de skäliga medelmåttiga prestationer, som de medspelande förmådde åstadkomma, framstod naturligtvis — som nog beräknadt var — hr *Coquelins* Labussière i så mycket skarpare konstnärlig relief, utarbetad som denna roll var i de finaste detaljer, alla samverkande till en ypperlig och konsekvent karaktäristik. Hvad som framför allt väcker beundran hos den ryktbare franske skådespelaren är hans mästerverliga beherskande af rösten; det i sig själf ovanligt vackra organet har skolats till en utomordentlig förmåga af nyantering, som på det känsligaste speglar alla skifningar i replikens innehåll. Vida efter står gesten, som vi ofta nog skulle frestas att kalla rent af en smula stereotyp.

Premièrerepubliken var kvalitativt utsökt — bland annat bevestade kronprinsen och prins Karl med stor uppvaktning föreställningen — men kvantitativt undermålig, då huset måste betecknas som föga mer än half. Stämningen var ej heller synnerligen entusiastisk, ehuru aktningfull hyllning kom hr *Coquelins* förtjänstfulla framställning till del.

Som tournéens praktiske ledare, en hr de Glaser, visat sig föga förtrolig med de begrepp om skyldig uppmärksamhet mot pressen, vid hvilka vi åtminstone här hemma haft glädjen vänja oss, torde vi, hvad coquelintournéen beträffar, komma att inskränka oss till detta omnämnande af premiären.

K. Dramatiska teatern uppförde på torsdagen för första gången sitt med intresse motsedda nya program »Bröllopet på Valéni», skådespel i 4 akter af Ludvig Ganghofer och Marco Brociner, fri översättning från tyskan af Oscar Vijkander. Vi återkomma i nästa nummer till ett utförligare omnämnande af det gripande och synnerligt väl iscensatta skådespelet.

Vasateatern. Det var med tillfredsställelse vi funno, då vi i tisdags afton infunno oss till Vasateaterns repris af »Den sköna Helena» med fru *Anna Petterson-Norrie* i titelrollen, att redan »lapp på luckan» bebådade ett utsåldt hus. Operettgenren här alldeles oafsedd — och lika oafsedd den pjäs, som för aftonen stod på programmet, gällde det emellertid att hylla en skådespelerska, som vetat genom sin kvinnlighet och en förfinad konst adla äfven det vulgära, och hvilken nu — efter en triumffärd utomlands — återvände till sina vänner i hemlandet. En ytterligare betydelse fick detta lysande premiéerhus för Vasateatern genom den omständigheten, att samtidigt en osund nyfikenhet fyllt det franska ambulatoriska sällskapets salong å Blasieholmen. Så att konkurrens dock är möjlig!! Och slutsatserna göra sig själfva...

Fru *Norrie* hyllades med ett sannskyldigt regn af blommor och applåder. Den senaste tidens hvila har gjort hennes röst godt; den har förundransvärdt förvärfvat åter af den ungdomliga fraicheur, på hvilken en allt för forcerad tjänstgöring en tid hade fränt. Och den dramatiska framställningen utmärktes nu som alltid af en intelligent och humoristisk uppfattning.

Fröken *Grönbergs* Paris trädde värdigt vid sidan af fru *Norries* prestation. I öfrigt var rollbesättningen densamma som vid uppförandet under fjorårssäsongen, och vi ha intet att ändra i vårt gillande utlåtande från den tiden. Så som i sin helhet denna »operettens operett» nu föres fram å Vasateatern, kan den betraktas som en mönsterrepresentation, hvilken ingen torde ångra att bevista.

Sängsällskapet O. D:s matiné å Musikaliska akademiens stora sal annandag påsk får väl betecknas som den gångna helgens förnämsta musiknöje såväl med hänsyn till arten af hvad som presterades som sättet, på hvilket det skedde, samt publikens talrikhet och ymniga bifall. Redan från de första tonerna af inledningssången, den sedvanliga »Hör i Orphei drängar», kom man i en högtidsstämning, som bevarade sig ända till det omvexlande programmets sista nummer. Det illustrerade sängsällskapet dokumenterade sig fortfarande som den förnämsta representationen i vårt land för en konstnärlig kvartettsång, och den fulländade samjungningen, den delikata nyanteringen och den öfverdådiga kraften i de stora körnumren voro alla förtjänta af varmt beröm. Programmets tre stora hufvudnummer för kör och orkester utgjordes af *Södermans* ungdomsskapelse »An die Freude» — till Schillers bekanta dikt — en dityramb af hänförande eld, af Josephsons vackra fantasi »Islossning» och en ny komposition af konsertens ledare, director musicus *I. Hedenblad*, »På knä», till »Fjalars» dikt med samma namn. Det orkestralt verkningfulla arbetet slog lifligt an.

Utän orkesterackompanjement utförde kören dessutom flere nummer, af hvilka, förutom ett par alltid lika gärna hörda folkvisor, särskildt Petschkes »Margreth» am Thore» var en intressant bekantskap, som genom O. D. fick en ypperlig presentation. Griegs originella »Röttnams Knut» förfelade ej heller sin verkan och måste biseras.

K. hofkapellet riktade programmet med ett charmant utförande af uvertyren till »Oberon» samt med tvänne karaktäristiska melodier för stråkorkester (Op. 53) af Grieg, som voro nya för Stockholms musikvärld och väl torde förtjäna samt snart nog få ett förnyadt uppförande. Som sagt — utbytet af denna angenäma konsert var rikt.

— Om Musikföreningens uppförande af *Elias*, Mendelssohns stora oratorium, i morgon afton å Musikaliska akademien bedja vi än en gång få påminna. »Elias» gafs senast här i hufvudstaden den 1 februari 1883, således för mera än 9 år sedan, och äfven då af Musikföreningen, som därvid leddes af L. Norman. Då medverkade såsom solister bland andra fru *Edling* och hr *Salomon Smith*, hvilka båda äfven om lördag komma att utföra samma partier.

Den, hvars dagar förflyta utan gagn och glädje för andra människor, liknar smedens blåsbälge, som väl andas, men dock icke lever.

Osterländskt ordspråk.

Idealerna.

Berättelse

af

C. O. Gumælius.

Belönad med hedersomnämmande vid Iduns stora pristäffing.

(Forts.)

På detta sätt fortfor hon hela dagen att genom sin kvickhet, sitt lif hålla de öfriga i godt lynne och var på sätt och vis den medelpunkt, kring hvilken de rörde sig. Först då gästerna voro resta och flickorna kommit upp i sin enskilda väning, tre sammahängande rum i den breda frontespisen två trappor upp, kastade hon sig handlost ned i en soffa under utropet: »Hu, hvad jag är trött!»

Anna höll just på att stänga dörren mellan sitt och systemens rum, men hejdade sig och yttrade, i det hon med ett visst förakt såg ned på Siri: »Ja, det är då inte underligt, så som du bråkat och gjort dig till i dag.»

Siris trötthet var med ens försvunnen. I ett ögonblick stod hon framför systemen och utropade med dämpad, ehuru af undertryckt rörelse darande röst: »Lägg bort den där öfverlägsna tonen, Anna. Jag tål den inte längre. Du tycks anse, att skillnaden mellan dina tjugufem år och mina tjuu är lika stor, som när du var femton och jag tio. Men däri missgager du dig... vi äro nu jämnåriga. Och någon annan öfverlägsenhet hos dig erkänner jag inte heller. Du förebrår mig, att jag koketterat, men ett på samma gång så naivt och så hänsynslöst koketteri, som det hvar med du söker fånga den stackars notarien, har man väl knappt sett maken till. Afbryt mig inte,» fortsatte hon något kraftigare, då Anna gjorde en rörelse, »låt mig nu tala ut, hvad som så länge legat och jäst inom mig. Därför att du är äldst och dessutom håller på med de där litterära dumheterna, hvaraf ingen människa ännu sett något verkligt resultat, har du sett ner på oss yngre flickor, som om vi vore underordnade väsen. Och då du nu blifvit förtjust i en karl, inbillar du dig, att det där är något alldeles säreget och oändligt olika, långt ådlare och upphöjdare, än om vi stackare skulle gå och förälska oss. Men däri missgager du dig ännu en gång. Trots din själförgudning är du dock ej annat än en vanlig kvinna, som till på köpet särdeles öppet visar sitt hjärtas önsknigar och med all makt försöker eröfra den, som, troligen utan att vilja det eller ens veta därom, fångslat dig. Bry dig därför inte om att visa dig öfverlägsen längre... det imponerar ej det minsta på mig.»

Elsa hade under detta långa tal alldeles förfärad stirrat än på den talande än på Anna.

Den senare stod som bedöfvad. En djup rodnad hade så småningom uppstigit på de annars så bleka kinderna, och hennes bröst häfdes våldsam. Då Siri slutat och vände sig för att gå in till sig — det var i Elsas rum de nu befunno sig — höjde hon handen liksom för att hålla henne tillbaka, men lät den åter falla och stod tyst. Det var i stället Elsa, som svarade:

»Kära Siri,» sade hon sakt, »hur kan du tala så? Snälla Anna, blif ej ledsen, hon menar ej så illa, som det lät.»

»Ähjo,» genmålde den äldre systemen bittert, »det gör hon nog. Men jag tager mig ej så djupt därpå, tillade hon med hård och kall ton, »ty jag förstår nu orsaken till hennes smädelse. Hon är svartsjuk och den, som lider af detta onda, är ej tillräknelig.» Därmed gick hon in i sitt rum och tillslöt dörren hårdt efter sig.

Siri tog några steg för att följa henne, men kvarhölls af Elsa, som slog armen om hennes lif och drog henne med mildt våld med sig in i hennes eget rum. Efter någon tvekan kastade sig Siri i den unga systemens armar och brast i häftig gråt. »Jag vet ej, hvad som varit med mig i dag,» snyftade hon, »det är, som om jag ej rådde mig själf, utan behärskades af något främmande inflytande.»

»Det har kanske varit värmen,» sade Elsa lugnande. »Jag har tyckt mig märka, att du sett något feberaktigt ut hela dagen.» Hon fortfor sålunda att tala vänligt och gladt, utan att beröra det obehagliga upprädet nyss, tills Siri slutat att gråta. Hon tog då godnatt och ämnade gå in till sig, då Siri hejdade henne med frågan: »Säg mig uppriktigt, Elsa, tror du det är, som Anna sade?»

»Hvad då?» frågade Elsa, häpen öfver att åter befinna sig midt uppe i den farliga frågan.

»Jo, att... att jag skulle vara svartsjuk,» genmälde Siri med en sorts förtviflans mod.

»Åh,» svarade Elsa lifligt, »hur kan du tänka dig det?»

»Nej,» sade Siri med eftertryck, »någon svartsjuka känner jag inte. Hon må gärna behålla sin tråkiga notarie, och då du nu lagt embargo på jägmästaren, får jag väl nöja mig med att sällskapa med Axel och doktorn.»

»Men Siri...» utropade Elsa sårad.

»Ja, är det inte besynnerligt,» svarade system med en ny flod af tårar, »jag vet ej, hvar jag får alla elaka ord ifrån. Förlåt mig, Elsa, och blif ej ond på mig, jag är kanske inte riktigt frisk.»

Den godhjärtade Elsa kunde naturligtvis icke motstå denna bön, och då de båda systrarna en stund därefter begäfv sig till hvila, var det som hade ett nytt, ännu starkare band förenat dem än syskonkärlekens, som ofta blott är en vana, hvilken ej tränger djupare än till ytan och försvinner vid första starkare pröfning.

Då Anna kommit för sig själf, stannade hon och drog djupt efter andan. Hon hade gått som se-gervinnare ur striden och häfdat sin för första gången bestridda öfverlägsenhet. Hon hade således all anledning att känna sig nöjd och belåten, men gjorde hon det också? Att döma af hennes på en gång dystra och upprörda utseende var detta ingalunda fallet. Förhållandet var att hon fullkomligt råkat ur jämnvikt. Siris skarpa ord hade icke endast sårat henne, de hade äfven verkat som en riktig uppenbarelse. De hade i ett ryck sönderrivit den slöja af andlig själbelåtenhet, hvari hon ända sedan sin barndom varit insvept, tack vare moderns förgudning och faderns brist på intresse för henne. Och nu kände hon sig plötsligt vara kvinna, fann, att en man helt oförmärkt kommit att intaga den mest framstående platsen i hela hennes tillvaro. Hon sökte förgäfv intala sig, att det blott var som deltagare i hennes litterära sysselsättningar, han intresserade henne. Omedvetet följande sin vana att gå till botten med undersökningen, analyserade hon nu obarmhertigt sina egna känslor och fann till sin förödmjukelse, att det var mannen såsom sådan och ej den villige och kloke arbetskamraten hon satte högst. Ja, förödmjukelse, ty huru högt hade hon ej ansett sig stå öfver allt sådant, som vanligtvis utgör föremål för unga flickors intresse och drömmar. Och nu... nu då hon redan stod vid gränsen af medelåldern, skulle hon nödgas afsäga sig hvad hittills utgjort hennes stolthet och begynna lefva en vanlig kvinnas lif. Huru hade det kommit därefter? Hon erinrade sig, hur hon, då brodern före notariens första besök skildrade hennes intelligens och belåsenhet, erfarit samma sorts intresse, som då hon väntade en ny bok. Och ända tills nu hade hon aldrig tänkt på, att den otålighet, hvarmed hon motset hans ankomst, och den glädje hon känt öfver att så där uteslutande få njuta af hans sällskap, hade haft till grund annat än deras likstämighet i litterära frågor.

Men hon skulle strida mot denna ovärdiga böjelse! Då hennes ögon nu blifvit öppnade, borde det ej vara svårt att behärska denna sällsamma fantasi. Ty aldrig skulle hon öfvergifva sitt fria, själfständiga lif för att blifva slafvinna åt en man, därom var hon fullt ense med sig själf. Huru mycket nöje hon än fann i det förtroliga umgänget med honom, var det dock bättre att afstå därifrån och i tid draga sig tillbaka än att möjligen genom ett helt lufs olycka få plikta för stundens njutning.

Så rasonerade Anna och kände sig åter belåten med sig själf, då hon fattat detta beslut, som lofvade att återföra henne till den höjd hon hittills intagit. Det var blott en tanke, som störde hennes nyvunna lugn, men hon förkastade den hvarje gång den framställde sig. Det var ju också alldeles omöjligt, att Matte Ström med sitt goda hufvud skulle kunna fångas af en så ytlig varelse som Siri. Och gick det likväl därefter, ja, då hade hon misstagit sig på honom och skulle så mycket lättare kunna bekämpa den känsla, som hon ännu ej ville gifva namnet kärlek. Och så insomnade denna kvinnliga filosof med föresatsen att från och med morgondagen återtaga sitt gamla, ensliga lif.

* * *

Societeten i Storeby var upprörd. Från urminnes tider hade bruket, som Finnsboda i kortet kallades, utgjort medelpunkten för allt umgängeslif och i synnerhet om somrarna, då ungdomen var hemma, hade den ena bjudningen och till-

ställningen aflöst den andra. Men hur var det i år? På några högst få undantag när hade man knappt sett en skymt af bruksfamiljen.

»Ja,» sade fru postmästarinnan Strömberg, som med sina fyra döttrar och två söner kommit på ett lika kärt som oväntadt besök till sin intima väninna, fru apotekerskan Bröms, »ja, att fru Collén tycker bäst om att få vara i fred för alla besök, det veta vi nog, och Anna har då i alla tider varit omöjlig, men den öfriga ungdomen och brukspatronen i första rummet bruka ju tycka om folk, så det är verkligen högst besynnerligt, att man nu för tiden aldrig hör af dem.»

»Ja, det måste man medgifva,» genmälde fru Bröms och tillade sakt och menande: »men de hafva nog sina skäl. Vi skola tala om det sedan, ty jag hoppas ni äro goda och dricka en kopp...»

»Nej, jag tackar,» afbröt fru Strömberg, »inte ska' du göra dig besvär... vi tittade bara in lite i förbifarten.»

»Åh, det blir intet besvär,» sade fru Bröms artigt, »det blir i alla största enkelhet. Jag skall bara säga åt Rosa, som har veckan. Förlåt ett ögonblick... Hedvig får hålla sällskap så länge. Se så, inga invändningar... jag är strax tillbaka.»

Väl utkommen i köket, gaf hon sina känslor luft. »De välsignade människorna,» utfor hon häftigt och med gnistrande ögon, ty den goda frun kunde vara rätt ondsint emellanåt, »komma så här, sju man högt, utan att man vet af det. Och arbetsväskor hade de allesammans, ju fruntimrerna förstas, och de där långa studenterna sågo så hungriga ut så... ja, du ska' få se, Rosa, att de stanna kvar till kvällen med. Men laga nu, att de få starkt kaffe, ty annars springa de väl omkring i hela staden och prata återigen om, hur snål jag är. Och Sofi får gå till bagarns efter småbröd... skorpor och pepparkakor ha vi själfva, så att om du köper två sorter, tio stycken af hvar, så räcker det. Men inte annat än ettöres, det duger tillräckligt.»

»Men hvad ska' vi ge dem till kvällen, om de stanna?» frågade Rosa.

»Det blir väl ingen annan råd än att taga en bit af kalfsteken, som vi skulle haft om söndag, och göra kotletter af. Eller vänta,» tillade hon efter ett ögonblicks eftertanke. »När vi ändå ska' ha kostnad och besvär, så är det så godt, att vi ta hela steken och bjuda Rydins och Brolanders och Vingqvists på samma gång, så ha vi haft dem också. Säg åt apoteksgossen, Rosa, att han springer och bjuder dem på ett glas saft och Sjögrens med. Se så, skynda er nu, jag får lof att gå in igen.»

Kaffet och småbrödet befunnos ypperliga. »Hon hade bestämdt lagt på en hel böna extra,» anförtrode fru Strömberg sin äfvenledes intima vän fru Rydin på aftonen. »Och två sorters främmande småbröd, en bit åt oss hvar... storartadt!»

Efter kaffet flyttade man sig ut i trädgården, och så småningom ankommo de inbjudna familjerna liksom och några ungherrar, hvilka provisorin fått order att stöta på.

I fruarnas krets var snart detta intressanta, lifliga samtal, som man med ett kort ord plär kalla skvaller, i gång. Att familjen Collén därvid kom under skärskådning är naturligt.

»Charlotta Strömberg och jag talade just nyss om deras underliga tillbakadragenhet,» sade fru Bröms. »Och det ser lite besynnerligt ut, att de ej under hela förra månaden haft en enda större bjudning, då både Elsa och herr Axel kommit hem. Däremot hör man aldrig talas om annat än middag och supéer där ute för de där Stockholms-herrarna, herr Axels goda vänner, gu bevars. Om det inte voro fråga om de rika fröknarna Collén, skulle man nästan tro, att de ville behålla de där underdjuren för sig själfva.»

»Åh, snälla Hilda,» inföll fru Rydin, »de som kunde få en friare för hvar finger.»

»Ja, jag tror det ju inte heller,» genmälde fru Bröms. »Men eget ser det ändå ut, säger jag ännu en gång, och lustiga rykten hör man därför. Det lär vara som en enklek där borta par om par, och så herr Axel som en enkling, ha, ha, ha!»

»Ha, ha, ha,» instämde de öfriga fruarna. »Den Hilda Bröms är då alltid så kvick och rolig.»

»Ni talade om de där herrarna,» sade fru Brolander, en ung, ganska vacker kvinna, »men jag tycker, att om någon är vårdslös och ohöflig mot familjerna här, så är det just de. De föregående åren kunde man hafva förtroligt af dem, som kommo hit och vikarierade, men om man inte såg dessa på gatan ibland eller hörde talas om dem af herrarna, som äta på hotellet, skulle man ej veta om, att de funnes här.»

»Ja,» tog åter fru Bröms häftigt till orda, »nog kunde man begära lite' mer uppmärksamhet af

sådana herrar, som komma hit för att få sitt uppehälle. Duktorn gjorde naturligtvis visit här, när han kom, men utom vid vår afskedsmiddag för doktor Bergs, när de reste, hafva vi ej haft den äran se honom en enda gång.»

»Hos oss var han en gång, då lilla Tyra var sjuk,» inflickade fru Vingqvist, »men ehuru vi bado honom komma tillbaka en afton i all enkelhet, har han inte bevärdigat oss med något besök.»

»Jag får verkligen tillstå,» sade nu fru Sjögren, en äldre dam med ett vänligt utseende, »att jag sade åt min son Hilmer, som kände dem förut, att de vore mycket välkomna, om de så önskade, men doktorn och härads höfdingen hafva så mycket att göra, och jägmästaren är jämt ute på resor.»

»Hvilket likväl inte hindrar dem att åtminstone hvar söndag vara på bruket, utom alla gånger under veckans lopp. Det ser ut, som om de hade matdagar där, ha, ha, ha!»

Det var fru Bröms, som nu åter uppväckte en skratsalfva genom sitt kvicka yttrande.

Ungdomen, som uppsnappat hvad det var fråga om och kände sig djupt intresserad af det pågående samtalet, hade närmast sig de äldre, och nu började ett lifligt meningsbyte, hvilket dock allmänt tycktes utvisa, att ingen brydde sig det minsta om vare sig herrskapet på bruket eller de tre omöjliga ungherrarna. Först sedan den värsta stormen lagt sig, höjdes en röst till en sorts opposition. Det var filosofie doktor Hilmer Sjögren, som yttrade:

»Men jag tycker i alla fall, att det är bra tomt efter Colléns, och om ni kände de där tre ohöfliga krabaterna så väl som jag, skulle ni få se, så riktigt hyggliga karlar de äro.»

Då ingen svarade med annat än ryckningar på axlarna och föraktfulla miner, fortsatte han:

»Jag ser, att jag är ensam om min tanke, och skall därför ej nämna ett förslag, som jag hade, att återknyta det forna umgänget med Colléns och göra mina stockholmsvänner bekanta med hela sällskapet.»

Därmed såg han sig omkring med en något spefull blick och drog sig undan samt var snart inbegripen i ett efter utseendet lifligt samtal med provisor Lindén.

En viss förstämning tycktes däremot hafva gripit det öfriga sällskapet. Visserligen språkades här och där i grupperna, men man kunde hafva trott, att hvar och en upptogs af någon egen tanke. Den som först föll ett offer för sin nyfikenhet, var unga fru Brolander, som lutade sig intill fru Sjögren och sakt frågade: »Vet tant, hvad doktorn ämnade föreslå?»

(Forts.)

Glömmen ej

”Iduns skollofskoloni”!

De minsta bidrag mottagas med tack-samhet. Ingen, som något kan offra, skall draga sig undan — det är vårt vissa hopp.

Sommaren är snart öfver oss. Insänden därför, ärade läsarinor, *oförtöfvadt* edra bidrag till *Redaktionen af Idun, Stockholm, i postanvisning eller postsparmärken (ej frimärken)*. Vid försändelsen bör *tydligt* angifvas, att densamma är afsedd för *Iduns skollofskoloni*.

Alla inflytande bidrag redovisas i *Idun*. Stockholm i april 1892.

Redaktionen.

Innehållsförteckning.

Marie Pauline Åhman; af *Johan Norðling*. (Med porträtt) — Hemmets makt; poem af *S. Caroli*. — Små krukor ha också öron; af *Maria Nyström*. — Sista ackordet; skiss af *Hj.* — Våra studentkor; ett litet bidrag till den svenska kvinnoemancipationens historia, af *S. M. II.* — En krona; skiss för *Idun* af *Kalle Lycklig*. — Ordningssinne — ej ordningsmani! — I »dansfrågan»; af *G-y.* — Ur notisboken. — Teater och musik. — Idealerna; berättelse af *C. O. Gumelius*. Bel. med hedersomnäm. vid Iduns stora priståfning. (Forts.)

